

**Türkiye Cümhuriyetile Çekoslovakya Hükûmeti arasında
aktedilmiş olan ticaret ve seyrisefain mukavelenamesinin
tasdiki hakkında 1/854 numaralı kanun lâyihası ve İktisat
ve Hariciye Encümenleri mazbataları**

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Müdürlüğü

Sayı: 6/563

26 - II - 1931

T. B. M. M. Yüksek Reisliğine

Türkiye Cümhuriyeti ile Çekoslovakya Hükûmeti arasında imza edilen ticaret ve seyrisefain mukavelenamesinin tasdiki hakkında Hariciye Vekâletince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetinin 18/II/1931 tarihli içtimamında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibe mazbatasile birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifasına ve neticesinin iş'arma müsaade buyrulmasını rica ederim efendim.

Başvekil

İsmet

Esbabı mucibe mazbatası

Cümhuriyet Hükûmetile Çekoslovakya Hükûmeti salâhiyettar murahhasları arasında 17 kânunu-
sani 1931 tarihinde Ankara'da imza edilmiş olan ticaret ve seyrisefain mukavelenamesi, merbut ka-
nun lâyihasile, Büyük Meclisin tetkik ve tasdikine arz ediliyor.

Mukavelename ticaret ve seyrisefain ahkâmını şamil ve beynelmilel kabul edilmiş son muahedelere
mümasildir. Ahkâmı umumiyesi itibarile diğer devletlerle aktettiğimiz emsali muahedelerin aynıdır.

Bu mukavele ile Çekoslovak rejisinin memleketimizden senevî vasatı olarak iki milyon kilo tütün
alması temin edildiği gibi başlıca ihraat mevadımız olan kuru üzüm, incir, fındık, ceviz, portakal, su-
sam, kuşyemi, ham deri, afyon ve saire hakkında muafiyet veyahut gümrük resminden tenzilât istih-
sal edilmiştir.

Buna mukabil, yeni tarifemizden memleketimizde istihsal edilmeyen ve lüks kabilinden addedile-
meyecek olan zarurî bazı eşyaya ait tenzilât kabul edilmiş ve maamafih bu tenzilât konsolide edilm-
yerek yalnız yüzde muayyen bir miktar gösterilmek suretile tarifenin aslı üzerinde atiyen tezyit veya
tenkis gibi tadilât icrası imkânı mahfuz tutulmuştur.

Hükûmetiniz, iki memleket arasındaki ticarî münasebetleri tanzim ve bunların inkişafını temin
edecek olan bu vesikayı tasvip nazarlarınıza arz eder.

İktisat Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

İktisat Encümeni

Karar No: 57

Esas No: 1/854

23/III/1931

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cümhuriyeti ile Çekoslovakya Hükûmeti arasında 1931 senesi ikinci kânununun 17 inci günü Ankarada akit ve imza edilen ticaret ve seyrisefain mukavelenamesi ile tasdikine dair olan kanun lâ-yihası tetkik ve müzakere edildi.

En ziyade müsaadeye mazhar millet esası üzerine tanzim olunup diğer devletlerle yapılan emsa-line muvafık ve listeli bulunan bu mukavelename ile tasdikine mütedair olan kanun lâ-yihası Çekos-lovakya ile olan ticarî münasebatımızın son senelerde lehimize doğru vaki inkişafatı bir kat daha ziyade tezyide medar olacağından aynen kabulüne karar verilmiştir.

Havalesi veçhile Hariciye Encümenine tevdi olunmak üzere Yüksek Reisliğe takdim kılındı.

İk. En. Reisi	M. M.	Âza	Âza	Âza	Âza
İzmir	Mardin	Edirne	Mardin	Adana	Yozgat
<i>M. Rahmi</i>	<i>Ali Rıza</i>	<i>Fayik</i>	<i>Nuri</i>	<i>Kemal</i>	<i>Tahsin</i>
Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
İstanbul	Manisa	Adana	Ş. Karahisar	İzmir	Denizli
<i>Hüseyin</i>	<i>Yaşar</i>	<i>Zamir</i>	<i>İsmail</i>	<i>Hüseyin</i>	<i>E. Aslan</i>

Hariciye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Hariciye Encümeni

Karar No. 11

Esas No. 1/854

26 - III - 1931

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cümhuriyetile Çekoslovakya Hükûmeti arasında 17 kânunusani 1931 tarihinde Anka-rada akit ve imza edilen ticaret ve seyrisefain mukavelenamesinin tasdikine ait olup encümenimize havale buyrulan kanun lâ-yihası ve merbutu İktisat Encümeninin mazbatasile birlikte tetkik ve müzakere edildi.

En ziyade müsaadeye mazhar millet esası üzerine tanzim olunup diğer Devletlerle yapılan emsa-line mutabık olduğu görülen bu mukavelename encümenimizce de kanun lâ-yihasıle birlikte aynen kabul edilmiş ve Heyeti Celilenin tasdikine arz olunmak üzere Yüksek Reisliğe takdim kılındı.

Ha. En. Rs.	M. M.	Kâ.	Âza	Âza	Âza
<i>Saffet Ziya</i>		<i>Zeki Mesut</i>	<i>Necmettin</i>	<i>H. Vasıf</i>	<i>Nurat Sadullah</i>
Âza	Âza				
<i>S. Şevket</i>	<i>Fazıl Ahmet</i>				

Kanun lâyihası

Türkiye Cümhuriyeti ile Çekoslovakya Cümhuriyeti arasında aktolunan ticaret ve seyrisefain mukavelesinin tasdikine mütedair kanun

Madde 1 — Türkiye Cümhuriyeti ile Çekoslovakya Cümhuriyeti arasında 1931 senesi kânunusanisinin on yedinci günü Ankarada kait ve imza edilen ticaret ve seyrisefain mukavelenâmesi kabul ve tasdik edilmiştir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun ahkâmını icraya, İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

18 - II - 1931

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
<i>İsmet</i>	<i>Yusuf Kemal</i>	<i>Zekâi</i>	<i>Ş. Kaya</i>	<i>Dr. T. Rüştü</i>	<i>M. Abdülhalik</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.	S. İ. M. V.		
<i>Esat</i>	<i>Hilmi</i>	<i>Mustafa Şeref</i>	<i>Dr. Refik</i>		

TÜRKİYE İLE ÇEKOSLOVAKYA ARASINDA TİCARET MUKAVELENEMESİ

Bir taraftan

Türkiye Cümhuriyeti Reisi

Ve diğer taraftan

Çekoslovakya Cümhuriyeti Reisi

İki memleket arasındaki iktisadî münasebetleri inkişaf ettirmek arzusunda olduklarından bir ticaret mukavelesi akdine karar vermişler ve bu maksatla murahhasları olmak üzere

Türkiye Cümhuriyeti Reisi:

Millî Müdafaa Vekili Zekâi, İktisat Vekili Mustafa Şeref ve Hariciye Müsteşarı Menemenli Numan Beyleri;

Çekoslovakya Cümhuriyeti Reisi:

Fevkalâde Murahhas ve Orta Elçi Mösyö Milos Kobr'ı tayin etmişlerdir.

Müşarileyhler, usulüne muvafık ve muteber görülen salâhiyetnamelerini teati ettikten sonra aşağıdaki ahkâmı kararlaştırmışlardır.

Madde — 1

Mensei Yüksek Âkit taraflardan biri olup diğerinin ülkesine ithal edilen tabii veya mamul müstahsallar, her hangi bir üçüncü memleketin mümasil müstahsallarından alınan veya alınacak olandan başka veya daha yüksek mükellefiyetlere, emsale, resimlere veya her hangi başka aidata tabi tutulmayacaklardır.

Yüksek Âkit taraflardan birine yapılan ihracat, diğeri tarafından, aynı maddelerin bu hususta en ziyade müsaadeye mazhar memlekete ihracında cibayet edilenlerden başka veya daha yüksek mükellefiyet ve resimlere tabi tutulmayacaktır.

Şurası mukarrerdir ki en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesi, gümrüğe müteallik talimatların tatbikine, gümrükte eşyanın tabi tutulacağı muameleye, ithal olunan emtianın muayene ve tahlil tarzına, gümrük resimlerinin ve harçlarının tediyebile memleketlerde meriyette bulunan kanun ve nizamlara tevfikân tarifelerin tasnifi şeraiğine de şamildir.

Madde 2 —

Menşei Türkiye olup (A) listesinde tadat edilen müstahsallar, birinci maddenin birinci fıkrası hükümlerinden istifade etmekle beraber, Çekoslovakya'ya ithallerinde mezkûr listede tesbit edilenlerden daha yüksek ithalât resimlerine tabi tutulmıyacaklardır.

Menşei Çekoslovakya olup (B) listesinde tadat edilen müstahsallar, birinci maddenin birinci fıkrası hükümlerinden istifade etmekle beraber, mezkûr listede münferic tenzilât yüzdelere istifa-
de edeceklerdir.

Madde — 3

Yüksek Âkit taraflardan birinin tabii veya mamul müstahsalları bir veya bir kaç üçüncü memleketin ülkesinden transit suretile geçtikten sonra diğerinin ülkesine ithal olundukları zaman menşe memleketinden doğrudan doğruya ithal edildikleri vakit tabi olacakları mükellefiyet ve resimlerden daha yükseklerine tabi tutulmıyacaklardır.

Bu hüküm aktarma edilmiş veya antrepoya konulmuş emtiaya da tatbik olunur.

Madde — 4

Yüksek Âkit taraflardan her biri, ithal edilen müstahsalların menşe memleketini tesbit etmek için, varit olan maddenin mezkûr memleketin millî müstahsalât veya mamulâtından olduğunu ve yahut orada gördüğü tahavvül dolayısıyla mürselünileyh memleketin kanunları mucibince o veçhile telâkisi icap eylediğini mübeyyin bir menşe şehadetnamesinin ithalâtçı tarafından ibrazını talep edebilecektir.

Menşe şehadetnameleri gerek salâhiyettar nezaretler, gerek mürsilin mensup olduğu ticaret ve sanayi odası gerekse mürselünileyh memleketin kabul edeceği her hangi teşekkül veya heyet tarafından verilecektir.

Mürselünileyh memleketin hükümeti menşe şehadetnamelerinin kendi siyasî veya konsolosluk mümessili tarafından tasdik olunmalarını talep etmek hakkına malik olacaktır.

Muhtevaları olan emtianın kıymeti elli türk lirasını veya bu meblâğın mukabili olan Çekoslovak parasını geçmiyen:

- 1 - Posta paketleri,
- 2 - Posta ile yapılan irsalât,
- 3 - Hava yolile gönderilen ve sıklığı beş kilogram ve daha az olan paketler,

Menşe şehadetnamesine tabi tutulmıyacaktır.

Seyyar ticaret memurlarının numuneleri için de, kıymetleri ne olursa olsun, aynı muamele yapılacaktır. Maamafih numunelerin satılması halinde bu hüküm tatbik edilmeyecektir.

Madde — 5

Yüksek Âkit taraflardan her biri canibinden menşei veya sevkolunacağı yer diğer tarafın ülkesi olan her hangi emtianın ithal, ihraç veya transitine müteallik hiç bir memnuiyet veya takyit, geldiği veya sevkolunacağı yer her hangi diğer bir memleket olan - eğer varsa - mümasil emtiaya aynı şerait altında tatbik olunmadıkça, ipka ve ihdas edilmeyecektir.

Mamafih aynı şeraitte bulunan cenebi memleketler arasında indî surette farklı muamele ihdası vasıtası olacak şekilde tatbik edilmemek şartile, aşağıdaki nevilere ithal veya ihraç memnuiyet veya takyitlerinin menedilmiş bulunmadığını tanımakta yüksek Âkit taraflar mutabıktırlar:

- 1 - Âmmenin ve Devlet'in emniyetine müteallik memnuiyet veya takyitler;
- 2 - Ahlâk veya insaniyet düşünceleri dolayısıyla isdar edilen memnuiyet veya takyitler ;
- 3 — Âmmenin sıhhatını vikaye ve yahut hayvan veya nebatların hastalık haşere ve muzir tu-feyllilerden himayesini tenin maksadile isdar edilen memnuiyet veya takyitler;
- 4 - Bedîi, tarihî ve atik âsara ait millî hazinenin muhafazasını istihdaf eden ihraç memnuiyet

veya takyitleri;

5 - Altına, gümüşe, nakte, naktî evraka ve esham ve tahvilâta kabili tatbik memnuiyet veya takyitler;

6 - Millî mümasil müstahsalların istihsali, ticareti, nakli ve istihlâki hususlarında memleket dahilinde müesses usulün ecnebi mütehassıslarına teşmili gayesine matuf memnuiyet veya takyitler;

7 - Memleket dahilinde istihsâl veya ticaret hususlarında Devlet inhisarına veya Devletin muarakabesi altında icra olunan inhisara tabi tutulan veya tutulacak olan müstahsallara tatbik edilen memnuiyet veya takyitler;

Madde — 6

Yüksek âkit taraflar, insanlara, yolcu ağırlıklarına, emtiaya ve her nevi eşyaya, irsalâta, gemilere, vapurlara, arabalara, ve vagonlara veya diğer nakliye vasıtalarına, beynelmilel transite müsaait yollar üzerinde, mütekabilen transit bahşetmeği bu hususta bir birlerine en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesini temin ederek taahhüt ederler.

Yüksek âkit taraflardan birinin gümrük arazisinden geçen her nevi emtia, istatistik resmi ve transiti temin etmek için mevzu muhafaza resmi müstesna olmak üzere her türlü gümrük resminden veya harçtan mütekabilen muaf tutulacaktır.

Bu maddenin hükümleri aktarma edilmiş veya antrepoya konmuş olan transit emtiaya da tatbik olunur.

Yukarıdaki hükümler, memlekete emtianın kaçak olarak ithalini men maksadile mütekabil gümrük kanunlarına tevfiikan alınmış olan tedbirleri haleldar etmez.

Emtianın transiti:

1 - Âmenin ve Devletin emniyetine müteallik esbap ileasile,

2 - Sıhî esbap dolayısıyla veya hayvan ve nebat hastalıklarına karşı ihtiyat tedbiri olmak üzere,

Menedilebilir.

Yüksek âkit taraflar, ülkelerinde Devlet inhisarına veya (5) inci maddeye tevfiikan bir memnuiyete mevzu teşkil eden emtianın oralarda hakikaten transit halinde bulunduğundan emin olmak için icap eden ihtiyat tedbirlerini almak hakkına malik olacaklardır.

Madde — 7

Yüksek âkit taraflardan birinin ülkesinde Devlet, vilâyetler, nahiyeler veyahut idarei umumiyenin her hangi bir taazzuvu hesabına olarak cibayet edilmek üzere emtianın istihsali, imali veyahut bir maddenin istihlâki üzerine vazedilen veya edilecek olan dahilî mükellefiyetler ve resimler diğer taraf müstahsallarına, emtiasına veya maddelerine nefsi memleketin mümasil müstahsalât, emtia ve mevadından, ve bu mevat ve emtianın ademi mevcudiyeti takdirinde, en ziyade müsaadeye mazhar milletin mümasil müstahsalât, emtia ve mevadından daha ağır ve daha tazyik edici bir surette tatbik edilmeyecektir.

Madde 8 —

Yüksek Âkit taraflardan birine mensup olup kendi memleketleri salâhiyettar makamâtı canibinden merbut nümuneye (C melfufu) tevfiikan verilen bir salâhiyet varakası ibraz ederek orada ticaret veya san'atlarını icraya mezun bulduklarını ve kanunlar ile muayyen resimleri ve vergileri tesviye ettiklerini isbat eyliyecek olan tacirler, fabrikacılar ve sair san'at erbabı gerek bizzat gerek hizmetlerinde bulunan seyyar memurlar vası-tasile, diğer yüksek âkit taraf ülkesindeki tacirler veya müstahsıllar nezdinde veyahut umumî satış mahallerinde mübayaatta bulunmak hakkına malik olacaklardır. Bunlar arzettikleri nümunelere tevafuk eden emtiayı kendi ticaret veya san'atlarında kullanan tacirlerden veya sair eşhastan siparişler dahi alabileceklerdir. Kezalik, beraberlerinde nümuneler veya modeller - fakat emtia değil - nakledebilecekler veya kendilerine irsal ettirebileceklerdir.

Bu maddede tadat olunan faaliyetlerden dolayı hiç bir resme veya hususî aidata tabi tutulmıyacaklardır. Yüksek âkit taraflar sebmeden fıkrada derpiş edilen salâhiyet varakalarını ita ile mükellef makamata mütekabilen yekdiğerine bildireceklerdir.

İki yüksek âkit taraf seyyar ticaret mmeurlarile bunların modellerine yapılacak muamele hususunda, mütekabiliyet şartile, en ziyade müsaadeye mazhar millet hükmünü tatbik eylemeği kararlaştırmışlardır.

Madde — 9

Yüksek âkit taraflardan birinin, ticaretlerini iera zımında panayır veya pazarlara giden tebaaları, diğlerinin ülkesinde, tabiiyetinde buldukları memleket makamata tarafından merbut (D melfufu) tefvikan ita edilmiş hüviyet varakası ibraz edebildikleri takdirde, mahallî tebaalardan daha az müsait bir surette muamele görmiyeceklerdir.

Yüksek âkit taraflar sebmeden fıkrada derpiş edilen hüviyet varakalarını ita ile mükellef makamları mütekabilen yekdiğerine bildireceklerdir.

Birinci fıkranın ahkâmı ne seyyar san'at erbabına ne ayak satıcılığına, ne de san'at veya ticaret iera etmiyen eşhas nezdinde siparişler taharrisine kabili tatbik olmadığından yüksek âkit taraflardan her biri bu bapta kendi kanunî mevzuatının tam serbestisini muhafaza eder.

Madde — 10

Bu mukavelenin ahkâmı:

1 - Yüksek Âkit taraflardan biri canibinden hemhudut memleketlerle hudut ticaretine bahşedilmiş veya ileride bahşedilebilecek olan muameleye

2 - Gümrük tarifesi hakkında ve alelûmum diğeri ticarî hususlarda, Türkiye ile 1923 senesinde Osmanlı İmparatorluğundan ayrılmış olan memleketler arasında vecut veya istikbalde ihdas edilecek olan hususî menafi ve müsaadata

3 - Bir gümrük ittihadından münbais hususî müsaadelere kabili tatbik olmıyacaktır.

Madde — 11

Şimendiferlerle nakliyata müteallik hususlarda, iki Yüksek Âkit taraf ülkeleri ahalisi ve bunların yolcu ağırlıklarile emtiası arasında, ne eşhastan, yolcu ağırlıklarından ve emtiadan cibayet edilen ücret ve ne de nakliyat zamanı ve sevkıyat tarzı itibarile hiç bir fark yapılmıyacaktır. Hassatan, Yüksek Âkit taraflardan birinin ülkesinden diğlerinin ülkesine geçen veya oralarda transit halinde bulunan irsalât, sevkıyat veya nakliye ücretleri hususlarında - nakliyatın aynı hat üzerinde, aynı istikamette ve aynı şerait altında yapılması şartile - millî irsalâttan veya bir üçüncü memleket irsalâtından daha az müsait muameleye tabi tutulmıyacaktır.

Yukarıdaki ahkâm geçici bir afete çaresaz olmak maksadile veya umuru hayriye mülâhazasile bahşedilmiş fiyat tenzilâtına tatbik edilmez.

Bundan başka, iki hükûmet, ileride, demiryollarında mütekabil mürselâtin ve transitin teferruatını şimendifer idareleri arasında doğrudan doğruya bir itilâf ile tanzim edeceklerdir.

Madde — 12

Yüksek Âkit taraflardan her biri, menşei diğeri Yüksek Âkit tarafın ülkesi olan tabii veya mamul müstahsalları ticarî muamelelerde gayri meşru rekabete karşı müessir bir surette korumayı ve, hassatan, üzerlerinde veya iç zurufunda veyahut dış zurufunda, faturalarda, nakliye evrakında ve ticarî evrakta taşıdıkları markalar, isimler, yazılar veya sair işaretler, doğrudan doğruya veya dolayısıyla - menşe, cins, mahiyet veya evsafı mahsusaları hakkında - yanlış delâletleri mutazammın olan bütün müstahsalların veya emtianın ithalini ve ihracını, kezalik imalini, tedavülünü, antrepoya konmasını,

satılmasını ve satılığa çıkarılmasını, müsadere veya her hangi diğerk muvafık müeyyideler vasıtasile, bertaraf ve menetmeği taahhüt eyler.

Şurası mukarrerdir ki Yüksek Âkit taraflarca yukarıya dercedilmiş olan mütekebil taahhüt, ülkesinde gayri meşru rekabet hadisesi zahire çıkarılmış olan hükümet aleyhine tazminat davası ikamesi için hak bahşetmek neticesini hiç bir halde tevlit etmez.

Madde — 13

Yüksek Âkit taraflardan birinin sancağını taşıyan gemi ve vapurlar ve bunların taife ve hamuleleri, diğerk Yüksek Âkit tarafın limanlarında ve karasularında, ister doğrudan doğruya menşememlekettenden ister üçüncü bir memlekettenden gelmiş bulunsunlar, ve hamulelerinin geldiği ve gönderildiği yer neresi olursa olsun, her hususta, en ziyade müsaadeye mazhar milletin gemi, vapur, taife ve hamulelerine bahşedilen muamelenin aynından müstefit olacaklardır.

Madde — 14

Bu mukavelename, tasdiknamelerin teatisi tarihinden bir ay sonra mer'iyete girecektir. İki sene tatbik olunacaktır. Bu müddetin inkizasından altı ay evvel fesholunmadığı takdirde, gayri muayyen bir müddet için temdit edilmiş addedilecektir.

Bu halde, altı ay evvel ihbar edilmek şartile her an feshedilebilecektir.

Madde 15 —

Bu mukavelename tasdik edilecek ve tasdiknameler mümkün olan süratle Prahada teati edilecektir. Yukarıdaki ahkâmı tasdik etmek üzere murahaslar bu mukavelenameyi imzalamılar ve mühürlere mühürlemişlerdir.

Ankarada, 17 kânunusani 1931 tarihinde. fransızca iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Zekâi

Mustafa Şeref

Numan

M. Kobr

İMZA PROTOKÖLÜ

Bu mukavelenamenin imzası esnasında Çekoslovakya Cümhuriyeti Hükümetinin murahası Hükümeti namına atideki beyanatta bulunmuştur:

Çekoslovakya Tütün İnhisar İdaresi ihtiyacatını tatmin için her sene vasatı 2 milyon kilogram miktarında menşei Türkiye olan sigara tütünü satın alacaktır.

Şu kadar ki mezkûr inhisar idaresi tarafından istimal edilen muhtelif neviden tütünlerin serbest piyasada kâfi miktarda ve diğerk memleketlerin evsaf itibarile müşabih bulunan tütünleri fiyatına tekabül edecek fiyatlarla arzedilmekte bulunması meşruttur.

Fiyatlar Çekoslovakya rejisi tarafından açılacak münakasalara iştirak edecek Türk ve sair ticaret evleri tarafından yapılan teklifata istinaden tayin edilecektir.

Bu münakasalar, neşri ilân edilmek üzere, vakti zamanında İstanbul Türk Ticaret ve Sanayi Odasına bildirilecektir.

Çekoslovakya tütün rejisi tarafından kendi istimali için satın alınan tütünlerin ihracatı her hangi diğerk bir memlekete ihraç edilen tütün için tes-bit edilenlerden başka her hangi takyidat, muamelelât veyahut rüsuma tabi tutulmıyacaktır.

Çekoslovakya Tütün İnhisar İdaresi mevzubahs tütünlerin doğrudan doğruya Türkiyeden Çekoslovakya ihracını Türk resmî vesaikile isbat eyleyecektir.

Yukarıda beyan edilen hususatı hükümeti namına senet ittihaz eyleyen Türk Heyeti Murahasası

Reisi, Türk Hükümeti namına, atideki beyanatta bulunmuştur:

Kendi ihtiyacatını tatmin için cenebi memleketlerden sınai müstahsallar mübayaasına tevessül ederken Türk Hükümeti Çekoslovakya müessesese ve ticaret evlerinin teklifatını hüsnü telâkki ile nazarı itibare alacaktır.

Birinci maddeye müteferriian

Şurası mukarrerdir ki 1499 numaralı ve 8 haziran 1929 tarihli türk kanununun üçüncü maddesi bu maddenin ahkâmile haleldar olmaz.

Kezalik, şurası mukarrerdir ki, birinci maddenin ahkâmı, 14 temmuz 1927 tarihili Çekoslovakya gümrük kanununun yedinci maddesile Çekoslovakya Hükümetine bahşedilmiş bulunan salâhiyete de hâlel iras etmez.

İkinci maddeye müteferriian

Şurası mukarrerdir ki, tenzilât yüzdelerinin taallük ettiği (B) listesindeki maddelerden birine tatbik edilen tarife arttırılacak olursa bu tezyidin mer'iyete girmesinden itibaren dokuz aylık bir mühlet munkazi oluncıya kadar mezkûr madde için mukavelede derpiş edilmiş olan menafi hasebile işbu mukavelenin imzası tarihinde terettüp eden resim değiştirilmeksizin muhafaza edilecektir.

Şu cihet aşikârdır ki, bu hüküm, gümrük tarifesine mütedair 1499 numaralı ve 8 haziran 1929 tarihli Türk kanununun 28 inci maddesi lüfâdını hiç bir vechile talil etmez.

Üçüncü maddeye müteferriian

Şurası mukarrerdir ki, şaraplar müstesna olmak üzere, türk emtiası üçüncü bir memleketin mü-tavassıt bir limanında müteaddit parçalara taksim edilmiş ve tekrar ambalâj yapılmış bulunsa da, Çekoslovakya ülkesinde, bu mukavelenamenin bahşettiği rejimden istifade edecektir.

Bundan başka, bu suretle inkisame uğramış eşyaya ait menşe şehadetnamelerinin mütevassıt limandaki Türk konsolosu tarafından vize edileceğinde mutabık kalmıştır.

Dördüncü maddeye müteferriian

Yüksek Âkit taraflardan biri menşe şehadetnamesi hususunda üçüncü bir devlete ileride istisna yapar veya teshilât bahşederse bu menfaatler, müteakabiliyet şartile, diğer tarafın ithalâtına derhal teşmil edilecektir.

Beşinci maddeye müteferriian

Şurası mukarrerdir ki itilâfı hazır, iki memleketin iktisadi menafii hayatiyelerini korumak için ihracat ve ithalât hakkında lâzım gelen bütün tedbirleri almak hususunda her iki hükümetin müte-kabil hukukunu hiç bir suretle talil etmez; şu kadar ki bu tedbirlerin fark ihdas edilmeksizin cüm-leye seyyanen tatbiki meşruttur.

İki yüksek taraf için ithalât ve ihracatı ruhsatnameler vasıtasile murakabeye tabi tutmak iktiza eylediği müddetçe, ruhsatnameler itasımın tabi bulunacağı şerait, hiç bir halde, her hangi diğer memleketin tabii veya mamul müstahsallarının tabi tutulacağı şeraitten daha az müsait olmayacaktır.

Yüksek Âkit taraflardan biri canibinden üçüncü bir devletin müstahsalları lehine memnuiyet veya takyitler muvakkaten kaldırılacak olursa, bu tedbirler, menşei diğer taraf olan aynı veya mü-masil müstahsallara derhal ve bilâkaydüşart tatbik edilecektir.

Sekizinci maddeye müteferriian

Şurası mukarrerdir ki sekizinci maddenin rüsum veya aidatı mahsusaya müteallik ahkâmı, mahal-li tebaalar faaliyetlerinden dolayı bazı rüsum veya aidat tesviyesine mecbur tutuldukları takdirde,

bu tebaalara nazaran ecnebî tacirlere, fabrikacılara ve sair sanat erbabına, kezalik bunların hizmetlerindeki ecnebî seyyar ticaret memurlarına imtiyazlı bir vaziyet ihdas edemez.

Sekizinci ve dokuzuncu maddelere müteferriian

Şurası muhakkaktır ki bu maddelerin ahkâmı âkit memleketlerden her birinin ecnebilerin ikamet ve ihracına mütedair nizam ve kanunlarına asla muhalif değildir.

Dokuzuncu maddeye müteferriian

Bu maddenin ahkâmı yükse kâkit taraflardan her birinin bazı panayır ve pazarları kendi millî sergilerine hasru tahsis etmek hakkını hiç haleldar etmez.

(A) listesinde numara 9 B. ye müteferriian

Menşei Türkiye olup 14 kilogramlık ve daha fazla kutu veya sandukçalar içinde bulunan kuru incirlerden (A) listesinde münderiç Çekoslovakya tarifesinin 9 B 2 bendi mucibince gümrük resmi istifa edilecektir.

• Onuncu numaraya müteferriian

Menşei Türkiye olan dane ve salkım halindeki kuru üzümler, Çekoslovakya'da, diğher her fân-ğî memleket mümasil müstahsallarının ve, hassatan, Yunan müstahsallarından olan Korent kuru üzümlerinin bu memlekette tabi tutuldukları veyatutulacaklarından daha yüksek hiç bir ithalât resmine ve her ne mahiyette olursa olsun, hiç bir harç veya mükellefiyete tabi tutulmıyacaklardır.

Bu imza protokolu bu günkü tarihle imza edilen ticaret mukavelenamesinin mütemmin cüzü olup mezkûr mukavele ile aynı zamanda mer'iyete girecektir.

Ankarada, 17 kânunusani 1931 tarihinde, fransızca iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Zekâi

Mustafa Şeref

Numan

M. Kopr

[A] Listesi

Çekoslovak tarife numarası	Eşyanın tavsifi	Gümrük resmi 100 kilosundan çek kurunu
9 dan	İncir: B) Kuru 1 - Kutu, sandukçalar içinde yahut küçük sepetlerde 2 - Dizi halinde yahut sair suretle hazırlanmış	200 120
	Mülâhaza: Kontrola ve nizamen muayyen şeraite tabi olmak üzere, kahve müşabihleri fabrikalarında istimal edilmek için ruhsatname ile ithal olunan dizi halinde yahut diğer suretle müstahzar olan kuru incirler	40
10 dan	Kuru üzüm, dane ve salkım halinde ve Korent üzümü: Kuru üzüm dane ve salkım halinde	130
12 den	Portakal: Portakal	60
14 den	Hurma, fıstık, muz: Fıstık	300
16 dan	Badem: A) Kuru, kabuklu yahut kabuksuz Mülâhaza: Kontrola ve nizamen muayyen şeraite tabi olmak üzere, badem yağı imali, için ruhsatname ile ithal olunacak kuru bademler	200 muaf
36 dan	Ceviz ve fındık, olmuş, Fındık: A) Kabuklu B) Kabuksuz	90 140
47 den	Keten ve kenevir tohumu ile tarifinin başka mahallerinde zikredilmiyen zeyti tohumlar: Susam tohumu	muaf
52 den	Hassatan zikrolunmıyan tohumlar: Kuşyemi (falaris kanaryanis)	60
62 den	Hassatan zikrolunmıyan nebatat ve aksamı B den Kurutulmuş yahut hazırlanmış (toz yahut diğer suretle parça haline getirilmiş yahut boyanmış): Meyan kökü	42
83	Ham deriler: yaş yahut kuru, hatta tuzlu yahut kireçli fakat başka suretle işlenmemiş	muaf
86 dan	Gışa ve barsak taze, tuzlu yahut kurutulmuş, kursak kirişi: Gışa ve barsak, taze tuzlu yahut kurutulmuş	18
104	Zeytin, mısır, haşhaş, susam, araşit, kozalak ve ay çiçeği yağları, fiçıda yahut sairede veya gışa içinde: Mevaddı ecnebiye hariç olarak yalnız zeytinden imal edilmiş olduğunu tasdik etmek üzere salâhiyyettar türk makamatından verilmiş franzıca bir şahadetname terfik edilmiş zeytin yağı Mülâhazat: Mezuniyeti mahsusayı haiz başlıca gömrüklerde tağyir edilmek şartile sanayide istimal edilecek 104 numaradaki zeytin yağı (gayri safi sikletten)	30 6

Çekoslovak tarife numarası	Eşyanın tavsifi	Öümrük resmi 100 kilosundan çek kuruu
139 dan	Kehrüba (kütle halinde olan kehrüba dahil), kara kehrüba fildişi ve sair hayvanat dişleri, bağa, lüle taşı, sedef ve sair kabuklar: Lüle taşı	muaf
144 den	Mahsusan zikrolunmayan maden cevherleri, hatta hazırlanmış: krom ve manganez cevherleri	muaf
147 den	Zımpara: A) tabii	muaf
151	Meyan balı, sandıklarda yahut külçe halinde teksif edilmiş	150
152 den	Akanber, kunduz hayası, misk, zebat miski, kunduz böceği, anber çiçeği tohumu, kebae, afyon, küçük hidistan cevizi belsemi (küçük hindisan cevizi yağı) mukattar taflan suyu: Afyon..	360
157 den	Kebrako ağacı ve debagata mahsus diğer ağaçlar: A) tomruklar halinde.	muaf
158	Meşe ve sanevberiyeye kabuğu.	muaf
159 dan	Sair kabuklar ile kökler, yapraklar, çiçekler meyvalar (mesela kara halile), palamut, mazi ve mümasilleri, hatta kesilmiş, üğüdülmüş yahut boyacılık ve debağat için diğer suretle parça haline konulmuş. Palamut ve mazi.	muaf
174 den	Brezilya ratıncı, damar ratıncı, pul şeklinde, laka arap zamkı, cidde zamkı, senegal zamkı, hint ratıncı, kitre zamkı, zamklar, reçineler, ve ratınc zamkı, belsemeler ve hassatan zikredilmeyen tabii nebatat usareleri: Kitre zamkı	muaf
180	Pamuk, ham, eczalanmış, ağardılmış, boyanmış, ufalanmış, pamuk döküntüleri	Muaf
220	Yün, ham, yıkanmış, taranmış, boyanmış, ağardılmış, ufalanmış, ve döküntü halinde	Muaf
237 den	Ayak halıları B) Düğümlü halılar	3375
246	İpek kozası, ipek döküntüsü, bükülmemiş	Muaf
242 den	İpek (çile halinde getirilmiş yahut mançılıktan geçirilmiş) hatta bükülmüş: A) Kasarsız	Muaf
243 den	Kamçı başı (eğirilmiş ipek döküntüsü), hatta bükülmüş: A) Kasarsız yahut kasarh	muaf

[B] Listesi

Türk tarife numarası	Eşyanın tavsifi	8. 6. 29 kanunu ile 100 kilo için tesbit olunan gümrük resmi	verilen tenzilât yüzdesi
54 den	Hayvanatı naime kabukları ve mamulâtı:		
	A) İnci sedefi:		
	2 - Düğme, mevadı saire ile mürettep olsun olmasın	200	10
84 den	Yüzleri boyalı, boyasız derilerden mamul ayakkapları, tabanları köseleden veya sair mevattan (tüylü veya tüysüz derilerden mamul çarıklar da dahildir):		
	B) Vidala, vaketa, telâtin ve zirdeki fıkrada mezkûr olanlardan maada derilerden:		
	1 - Bir çiftin sıkleti 400 grama kadar	520	15
	2 - Bir çiftin sıkleti 401 gramdan 800 grama kadar	360	15
	C) Koyun, kuzu, keçi, oğlak, fok, yılan, timsah derileriyle sair bilcümle derilerin ruganlı, kabartmalı, glâse, kumlu, resimli, yıldızlı, kadife taklidi (podösüet) maroken, tüylü ve sair suretle müzeyyen olanlardan:		
	1 - Bir çiftin sıkleti 400 grama kadar	1600	20
	2 - Bir çiftin sıkleti 401 gramdan 800 grama kadar	1360	20
	3 - Bir çiftin sıkleti 800 gram ve ondan yukarı	1120	20
107 den	Arişi kâmilen pamuk, yün mensucat:		
	A) Metro murabbainın sıkleti 200 grama kadar	212,5	25
	B) Metro murabbainın sıkleti 201 den 600 grama kadar	162,5	25
135 den	Yünden örme takke	560	10
	Sair lifi mevat ile mahlût ipek veya sun'î ipekten mensucat ve kurdele ve ipekten gayri liflerden mensuc olup ipek işlemesi olan ve tarifenin başka yerlerinde zikredilmeyen kumaşlar (madenî teller ve sair mevat ile mahlut olanlar da dahildir)		
	A) İpek miktarı yüzde ondan ziyade yüzde yirmiye kadar (yirmi dahildir)	600	20
	B) İpek miktarı yüzde yirmiden fazla yüzde elliye kadar (elli dahildir)	1000	20
	C) İpek miktarı yüzde elliden fazla yüzde yetmiş beşe kadar (yetmiş beş dahildir.)	1600	20
139	Şeritçi ve kaytancı eşyası safi veyahut sair mevadı lifiye ve madeniye ile mahlût ve mevadı saire ile mürettep veyahut gayri mürettep ezcümle: şerit, kaytan, saçak, kordon, tırtıl, düğme, püskül, işlemeli ve işlemesiz harçlar:		
	A) İpekten veya sun'î ipekten	2100	20
	B) Sair lifi mevat ile mahlût ipekten veya sun'î ipekten	1200	20
250	Ömür otu	30	20

Türk tarife numarası	Eşyanın tavsifi	8. 6. 29 kanunu ile 100 kilo için tesbit olunan gümrük resmi	Verilen tenzilat yüzdesi
281 den	Sellüloit, galâlit ve emsali ve bunların mamulâtı:		
	A) Külçe, lehaa, çubuk, yaprak, boru	70	25
	C) Mevâdı saire ile mürettep veya gayri mürettep mamulât	360	20
309 dan	Ağaçtan mobilye, ezcümle: kanape, sandalye, dolap, masa, yazıhane, elbise askısı, raf, paravana, ve sair esası beytiye ve aksâmı		
	A) Eğilmiş ağaçları (sade, ya örülmüş veya mevâdı saire ile mürettep).		
	1 - Vernikli, ateşle mahkûk (pirograma), lâke	40	15
	2 - Diğerleri	32	15
381 den	Tarifenin başka mahallerinde zikredilmeyen kasarlı boyalı, ıstampalı, işlemeli, nakışlı, örme veya dokuma pamuk mensucat (madenî tellerle mahfûl veya mürettep olanlar da dahildir):		
	B) Metre murabbaının sıklığı elli gramdan yukarı yüz grama kadar olanlar (yüz gram dahildir)	135	20
	C) Metre murabbaının sıklığı yüz gramdan yukarı yüz elli grama kadar olanlar (yüz elli gram dahildir)	80	20
	D) Metre murabbaının sıklığı yüz elli gramdan yukarı	62.5	20
383 den	Her nevi pamuk kadife ve pelüş ve kadifeli mensucat (kurdele müstesna) (madenî tellerle ve her nevi pullar ve boncuklarla mahfûl veya mürettep olanlar da dahildir	187.5	10
401	Pamuktan kuşak (şal taklidi kumaşlar dahildir) bohça, omuz ve baş, masa ve yatak örtüleri, perdeler, çocuk kundağı, bayrak ve emsali hazır şeyler	120	10
417 den	Jütten sargılık kaba mensucat, bezler, çuvallar ve jütten mamulât (tabii renkte yahut boyalı):		
	B) Çuval	12	10
421 den	Her nevi keten mensucat (Örme kumaşlar ve madenî teller ve pullar ve saire ile mürettep olanlar dahildir):		
	C) Başka yerde zikrolunmayan mensucat:		
	1 - Safi ketenden	250	25
	2 - Sair mevâdı nebatiye ile mahfûl	187.5	25
447	Deriden maada her nevi ayakkabı (mevâdı saire ile mürettep ve gayri mürettep) :		
	A) Kâmilen kauçuk, yüzü kısmen veya tamamen kauçukla su geçmez hale getirilmiş mensucattan mamûl olanlar	62.5	20
	B) Altı kauçuk ve yüzü diğer mensucattan olanlar	156	25
453	Duvar, raf, sofrâ ve mobilye örtmeğe mahsus muşabbalar (parça veya top halinde)	42	10
485	Çini ve porselenden banyo ve kurna, lavabo, ördek, aptesane takımları, havan kapsol ve emsali.	6.25	10

Türk tarife numarası	Eşyanın tavsifi	8. 6. 29 kanunu ile 100 kilo için tesbit olunan güm-rük resmi	verilen tenzilât yüzdesi
487 den	Çiniden ve porselenden sofa ve tuvalet takımları:		
	A) Bir renkli. (mevadı saire ile gayi mürettep.)	10	15
	B) Bir renkli (mevadı adiyeye ile mürettep)	17.5	15
	C) İki ve daha ziyade renkli, markalı, yıldızlı ve resimli (mevadı saire ile gayri mürettep)	25	15
488	Çiniden ve porselenden âlâtı elektirikiye ve aksamı ezcümle: izolatör, duy, sigorta, kup sirküi, enterrüptör, nipl, rozas ve saire:		
	A) Mevadı saire ile mürettep	37.50	25
	B) Mevadı saire ile gayri mürettep	12	25
494 den	Şişe küçük şişe, damacana , kavanoz ve emsali (rengi tabiide veya boyalı) :		
	A) Adileri:		
	1 - Sade	3	20
503 den	Camdan lamba karpuzu ve abajurları (mevadı saire ile mürettep ve gayri mürettep) :		
	A) Sadeleri	21	20
552 den	Başka yerlerde zikredilmeyen demirden hırdavatçılık eşyası, ezcümle: matbah takımı, sofa takımı, kahve ve çay takımları, lamba ve aksamı, ütü, kahve değirmeni, et makinası, koğa, musluk, banyo, aartesane levazımatı, dirhemler, ateş kürek ve masaları, hayvan çantaları, üzenği, şişe kapsolları, ve emsali mamulât (mevadı saire ile mürettep veya gayri mürettep) :		
	B) Boyalı, cilalı, sırlı yahut sair mevat ile galvanizli)	24	25
553 den	Başka yerlerde zikredilmeyen demirden sair ince eşya ezcümle: yüzük, küpe, ve mümasili tezyinat eşyası, düdük çingirak, düğme, yüksük, gem, mahmuz, kâğıt ve deri raptiyeleri, hokkalar ve kalem sapları, mürekkepli kalemler ve sair yazıhane levazımatı, taraklar ve emsali ince mamulât ve tezyinat eşyası		
	A) Gümüş, sedef, bağa, fildişi, galalit ile mürettep veya altın yahut gümüş yıldızlı	250	10
363 den	Nefis müzeyyenat eşyası ve mücevherat, ezcümle: yüzük, bilezik, küpe, kalemsapı, hokkalar, yazıhane edevatı ve emsali (mevadı adiyeye ile mürettep veya gayri mürettep):		
	A) Adı veya cilalı	150	10
	B) Nikel yıldızlı veya oksitli	225	10
	C) Altın veya gümüş yıldızlı	375	10
702 den	D) Mavi çamaşır boyası (utrmer)	37.5	20
703 den	F den) Kurşun kalemi (her renk)	60	10
799 dan	Karlisbat tozu:		
	A) Tabii	80	20
854	Maden suları	16	25

[C] melfufu

Devletin ismi

Varakayı ita eden makam

Seyyar ticaret memurlarına mahsus salâhiyet varakası

İta tarihinden itibaren on iki ay müddetle muteberdir.

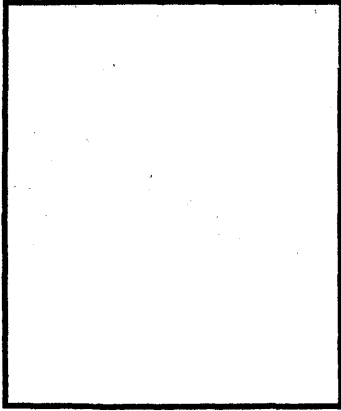
Hangi memleketler için muteber olduğu
Varakanın numarası şehrinde
mütevellit ve şehrinin sokağında
..... numarada mukim Efendinin
..... şehrinde unvanı ticariyesi altında işleyen [1]

Fabrika - veya ticarethane - sinin - lerinin - sahibi veya - namına ifayı muameleye salâhiyettar seyyer ticaret memuru olduğu ve mumaileyhin salifüzzikir fabrika - ticarethane - ler için balâda muharrer memleketlerde siparişler almak ve yahut mübayaat icra eylemek salâhiyetini haiz bulunduğu ve mezkûr ticarethane - fabrikanın - ların memleketinde icrayı ticaret - sanat - etmeğe mezun olup bu baptaki tekalifi kanuniyeyi tesviye etmekte olduğu - oldukları - tasdik kılındı.

..... şehrin ismi 193

Ticarethane - lerin - sahibinin imzası

Fotoğraf

Varaka hamilinin
imzası

Varaka hamilinin eşkâli

Yaş
Boy
Saç
Alâmeti farikai sabite

[1] İşbu noktalara ticarethane veya fabrikaların neler sattığı veya neler imal ettiği yazılacaktır.

[D] Melfufu

Panayır ve pazarları ziyaret edenlere mahsus salâhiyet varakası

İşbu varakanın hamili olup deki (Çekoslovak tebaası için Türkiyedeki; Türk tebaası için Çekoslovakya'daki) panayır ve pazarları ziyaret etmek arzusunda bulunan Efendinin şehrinde ikamet eylediği ve ticaret veya san'atının icrası için tekâlif ve rüsumu kanuniyi tesviye ile mükellef olduğu tasdik kılındı.

İşbu varaka aylık bir müddet için muteberdir.

Varakanın ita kılındığı mahal tarih ile ita eden makamın imza ve mührü.

